

**O'ZBEKISTON-FINLANDIYA TA'LIMI VA
BARKAMOL AVLOD TARBIYASI MUAMMOLARI**

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

O'ZBEKISTON-FINLANDIYA PEDAGOGIKA INSTITUTI

**O'ZBEKISTON-FINLANDIYA TA'LIMI
VA BARKAMOL AVLOD TARBIYASI
MUAMMOLARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLAR TO'PLAMI**

**2024-yil 24-25-may
O'ZBEKISTON, SAMARQAND**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON-FINLANDIYA PEDAGOGIKA INSTITUTI**

**O‘ZBEKISTON-FINLANDIYA
TA’LIMI VA BARKAMOL AVLOD
TARBIYASI MUAMMOLARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

2024-yil 24-25-may

O‘ZBEKISTON, SAMARQAND

Samarqand – 2024

O‘zbekiston-Finlandiya ta’limi va barkamol avlod tarbiyasi muammolari. Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. – Samarqand: “SamDCHTI” nashriyoti, 2024. – 628 bet.

Ushbu xalqaro ilmiy-amaliy anjuman “O‘zbekiston-Finlandiya ta’limi va barkamol avlod tarbiyasi muammolari” mavzusida o‘tkazilishi mamlakatimida barpo etilayotgan Yangi O‘zbekistonni yuksak taraqqiyot bosqichiga olib chiqish maqsadiga qaratilgan. Bu ta’lim sohamizdagi olib borilayotgan islohotlar bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev o‘zining “O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining o‘ttiz ikki yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimda so‘zlagan nutqida “Men doimo ta’lim, ta’lim, muallim, muallim”, deb ta’kidlashi bejiz emas edi.

Yangilanayotgan O‘zbekiston ta’lim islohatlarini yanada jadalashtirish, uning sifati va mazmunini oshirish, ta’lim jarayonini rivojlantirishning konseptual-metodologik asoslarini ishlab chiqarish, ta’limda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan keng foydalanish - ustuvor ahamiyat kasb etayotgan eng muhim omillardir. Shuningdek, sohaga xorij tajribasini keng joriy etish, xususan, ta’limda O‘zbekiston-Finlandiya hamkorligining umumnazariy va amaliy masalalarni ilmiy asoslash va yoritish mazkur xalqaro ilmiy-amaliy anjumanlarning pirovard maqsadini ifodalaydi.

Ushbu to‘plam barkamol avlod tarbiyasidek ezgu jarayonning faol ishtirokchilari bo‘lmish pedagoglar, olim va mutaxassislar, magistrlar, talaba yoshlar va barcha qiziquvchilarga mo‘ljallangan.

Mas’ul muharrir: **J.Ya.Yaxshilikov** – falsafa fanlari doktori, professor,
O‘zbekiston – Finlandiya pedagogika instituti

Taqrizchilar: **K.D.Haydarov** – falsafa fanlari doktori, professor,
O‘zbekiston – Finlandiya pedagogika instituti
L.N.Jo‘rayev – falsafa fanlari doktori, professor, Sharof
Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

Tahrir hay’ati: Q.N.Nazarov, G.Sultonova, A.R.Samadov, O.M.G‘aybullayev,
N.Shodiyev, M.Allayarova, A.Saitqosimov, A.Xaydarov,
T.Xo‘jamova, U.Nurmatova, M.Axrorova, R.Amonov,
S.Quvvatov, I.Sattarov, M.Xoliqulov.

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati va ilmiy dalillarning haqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas’uldirlar.

Нет сокровища лучше знания,

Покуда можешь, иди и собирай это сокровище. [6, 169 с]

Абу Абдулло Рудаки считал основой процветания личности не богатство, власть а здоровье, добрый нрав, добрую славу, разум и знание. Великий поэт связывает жизнь, судьбу человека и возможность управлять ими с обществом, с деятельностью самого человека, а старание и активность человеческую считает единственным средством устранения препятствий в жизни. Поэтому он призывает:

Тебе надо стараться не откладывать дела,

Надо стремиться к делам и не жалеть сил. 6, 172 с]

Изучение духовного наследия Рудаки помогает нам понять и ценить универсальные человеческие ценности, которые остаются актуальными и важными для современного общества. Поэтому важно сохранять и передавать его наследие будущим поколениям.

Заключение: Сегодня, в эпоху глобализации и разнообразия культурных традиций, ценности, выраженные в творчестве Рудаки, могут играть важную роль в содействии культурному диалогу и межкультурному взаимопониманию. Нравственно-воспитательное значение общечеловеческих ценностей, выраженных в духовном наследии Рудаки, нельзя переоценить. Его стихи и мысли продолжают вдохновлять и учить нас, напоминая о важности доброты, честности и мудрости в нашей жизни.

Литература (References):

1. Аълохон Афсахзод. ОДАМУШШУЪАРО РӮДАКӢ. Душанбе. Адиб. 2008 г
2. Бадеъуззамон Фурузонфар. Сухан ва суханварон, Техрон, ч. 1, 1308.
3. Брагинский И. С. Абу Абдаллах Джафар Рудаки. — М.: Наука, 1989.
4. Бертельс, Е.Э. Персидская поэзия в Бухаре X в. / Е.Э.Бертельс. —М.-Л.: Изд-во АН 1935. —70 с
5. Брагинский, И.С. О мастерстве Рудаки / И.С.Брагинский // Из истории таджикской и персидской литератур. —М.: Изд-во «Наука»,1972. —С.173-242.
6. Мирзоев А. М. Рудаки. Жизнь и творчество. М.: Наука, 1968. с 122-123
7. Муллоахмад М. Рудаки ва Рудакишуносон. (Мачмуаи маколаҳо). Душанбе. 2012. С.155-160
8. Рудаки и 1000 лет персидской поэзии (Материалы международной конференции, г. Алматы, 4-5 ноября 2008 г.) 2017. С.384 -390
9. «Рудаки и расцвет персидско-таджикской поэзии»/ Р. Хади-заде. Рудаки и поэты его времени: сборник статей. -Л.: Советский писатель, 1985.- 272с
10. Тагирджанов А. Т. «Рудаки: Жизнь и творчество. История изучения». - Ленинград: Изд-во ЛГУ, 1968,
11. Таърихи адабиёти Эрон (Аз Сомониён то Салчукиён), Техрон, 1318, сах. 41
- 12.Iran. viii. Persian literature (2) Classical Архивная копия от 18 октября 2020 на Wayback Machine // Iranica

13. The Encyclopedia of Islam, New Edition. Leiden: Brill Publishers, 2019
https://en.wikipedia.org/wiki/Iran_VIII_Persian_literature_Classical

14. Ходизода, Р. Рўдакӣ ва мухити адабии ў /Р. Ходизода// Аз Рўдакӣ то имрӯз. –Душанбе: Адиб, 1988. С.39-53.

MAHALLA YOSHLARINING FALSAFIY DUNYOQARASHINI OSHIRISHDA TA'LIMNING O'RNI

G‘aybullayeva Laylo Safarboyevna,
SamDChTI tadqiqotchisi

Annottatsiya

Maqolada mamlakatimiz ravnaqida muhit tarbiyaviy ahamiyatga ega bo‘lgan mahallada yoshlarning falsafiy dunyoqarashini rivojlantirishda mavjud muammolar va ularning echimiga doir qarashlar ilmiy tadqiq etilgan. Bugungi kunda o‘shirib kelayotgan yosh avlod qalbida vatanparvarlik ruhiyatini kuchaytirishda falsafiy tafakkurning zarurligi ta’lim tizimi bilan uyg‘un holda tadqiq etilgan. Unda yoshlarning falsafiy dunyoqarashi shakllanishi bevosita mahalladagi ijtimoiy qadriyatlar negizida qaror topib borishi ta’limning samaradorligi bilan bog‘liqligi ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: falsafiy dunyoqarash, ta’lim texnologiyalari, global muammolar, madaniyat, jamiyat, falsafiy tafakkur, ta’lim, fan, axloq, mulohaza.

Abstract

In the article, the existing problems in the development of the philosophical worldview of young people in the neighborhood, where the environment is educationally important for the development of our country, and the views on their solution are scientifically researched. The necessity of philosophical thinking in strengthening the spirit of patriotism in the hearts of the young generation growing up today has been researched in harmony with the educational system. It revealed that the formation of the philosophical worldview of young people is directly related to the effectiveness of education, based on the social values of the neighborhood.

Key words: philosophical outlook, educational technologies, global problems, culture, society, philosophical thinking, education, science, ethics, reflection.

Mahalla o‘zbek xalqining asrlar davomida shakllangan ijtimoiy makoni bo‘lib, unda yoshlarining falsafiy dunyoqarashini milliy qadriyatlar ruhida shakllantirishda ta’lim-tarbiyaning o‘rni chuqur va serqirra sanaladi. Ta’limda yoshlarning intellektual, axloqiy va hissiy rivojlanishiga hissa qo‘shadigan keng ko‘lamli tajriba va o‘zaro ta’sirlarni real voqelik bilan uyg‘unlashtirish ijobiy samara beradi. Jamiyatda yoshlar falsafiy dunyoqarashni ta’lim bilan kengaytirishda mahalla ham o‘zining alohida roliga ega bo‘lib, ularga bilim berish jarayonida tanqidiy fikrlashni o‘rgatish, axloqiy mulohazalarini milliy fuqarolik tuyg‘usi bilan bog‘lash ertangi kelajakka xizmat qiladi. Mahallada yoshlar falsafiy dunyoqarashini o‘shirib borishida ta’limning muhim o‘rinlaridan biri bu tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishdir. Bu borada davlatimiz rahbari fikr bildirar ekanlar “Yurtimizda ijtimoiy rivojlanish bo‘yicha

o'ziga xos tizim shakllanmoqda. Bu borada "Obod qishloq", "Obod mahalla", "Yoshlar – kelajagimiz", "Besh ijobiy tashabbus" kabi dasturlarimiz aholini yangicha fikrlash va ishlashga safarbar etishda muhim rol o'ynamoqda. Buning natijasida yuzlab tuman, shahar va qishloqlarning me'moriy qiyofasi tubdan yangilanmoqda. Ilm-fan, ta'lim-tarbiya, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport sohalarida bo'layotgan katta o'zgarishlar ham sizlarga yaxshi ma'lum" [2.349]. Turli mavzular va istiqbolli rejalar bilan shug'ullanish orqali yoshlarda isbotlangan dalillar bilan voqelikni baholashni o'rgatish maqsadga muvofiqdir. Ulardagi tanqidiy faoliyat o'zlarining asosli qarashari negizida qadriyatlarni rivojlantirishga undaydi, hayotga o'ychan va shubhali yondashuv uchun asos yaratadi. Yoshlarda rag'batlantiradigan va intellektual qiziqishni rivojlantiradigan muhitni yaratish orqali ta'lim yosh shaxslarga borliq, axloq va jamiyat haqidagi falsafiy bilimlarni o'rganish imkonini beradi.

Mahallada yoshlarni ta'lim olishlarida axloqiy qadriyatlar bilan tanishtirib borish, ularni to'g'ri bilim oshiga o'rgatish, zamonaviy ilmlar haqida chuqur fikrlashga undash hal qiluvchi rol o'ynaydi. Axloqiy masalalarda mahallada munozaralar va mulohaza yuritish orqali o'quvchilar o'zlarining ijtimoiy qarashlarini boyitadilar, o'z harakatlarining boshqalarga ta'sirini hisobga oladilar, shaxsiy va ijtimoiy sharoitlarda axloqiy xulq-atvorning ahamiyatini tushunadilar. Ta'limning bu jihati nafaqat bilimli, balki kuchli axloqiy kompasga ega bo'lgan shaxslarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularga zamonaviy hayotning murakkabliklarida halollik va rahm-shafqat bilan harakat qilish imkonini beradi.

Bir-biriga bog'langan bugungi dunyoda mahalla yoshlarini global muammolar va madaniy xilma-xillik haqida o'rgatish ularning falsafiy dunyoqarashini rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Global istiqbollarni o'zida mujassam etgan ta'lim yosh shaxslarga kengroq jamiyatdagi o'z o'rnini tushunishga yordam beradi va global muammolarga nisbatan mas'uliyat hissini uyg'otadi. Turli madaniyatlar, tarixlar va jamiyat tuzilmalarini o'rganish orqali talabalar ko'proq empatik va ochiq fikrli bo'lib, falsafiy izlanishlar va adolatli dunyoni targ'ib qilish uchun juda muhim bo'lgan fazilatlariga ega bo'lishadi. Mahalla yoshlarining falsafiy dunyoqarashini yaxshilashda ta'limning roli bilan hamjamiyat ishtiroki va xizmat ko'rsatish imkoniyatlari ajralmas hisoblanadi. Jamiyatga foydali loyihalarda ishtirok etish orqali talabalar o'z bilimlarini real sharoitlarda qo'llaydilar, bu esa ularning ijtimoiy adolat, fuqarolik mas'uliyati va umumiy farovonlikka hissa qo'shish qiymati haqidagi tushunchalarini boyitadi. "Shu maqsadda, mahallalarda aholini kasb-hunarga o'qitish bo'yicha markazlar tashkil etiladi. Bunda kasb-hunarga o'qitilgan har bir shaxs uchun o'quv markazlariga, o'z biznesini boshlamoqchi bo'lgan fuqarolarga subsidiyalar beriladi"[1. 145]. Bu tajribalar nafaqat falsafiy tamoyillarni amalda qo'llashni kuchaytiribgina qolmay, balki yoshlar va ularning jamoalari o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlaydi, tegishlilik va maqsad tuyg'usini rivojlantiradi.

Mahalla yoshlarining falsafiy tafakkurini takomillashtirishda ta'limga e'tibor qaratish masalalarini hal etish o'quv dasturlarini ishlab chiqish, o'qitish metodologiyasi, jamoatchilik ishtiroki va ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal qilishga qaratilgan ko'p qirrali yondashuvni o'z ichiga oladi. Maqsad – yoshlarda nafaqat bilim beradigan, balki tanqidiy fikrlash, axloqiy mulohaza yuritish va reflektiv fikrlashni rag'batlantiradigan o'quv muhitini shakllantirish. Bu sa'y-harakatlar jamiyatga ijobiy

hissa qo'sha oladigan har tomonlama barkamol shaxsni etishtirish uchun juda muhimdir. Buguni kunda ta'limda namunaviy o'quv dasturida falsafa va tanqidiy fikrlashga e'tibor berilmaganligi asosiy muammolardan biridir. Maktablarda ko'pincha istiqbol uchun muhim deb hisoblangan fanlarga ustunlik beradi, falsafani tanlash yoki darsdan tashqari mashg'ulot sifatida chetlab o'tadi. Buni bartaraf etish uchun ta'lim muassasalari falsafiy tafakkurni yoshlikdan boshlab asosiy o'quv dasturiga kiritishi kerak. Ushbu integratsiya yosh bolalar uchun hikoyalar orqali falsafani o'rgatish, rasmiy falsafiy munozaralar va katta yoshdagi talabalar uchun axloqiy munozaralarga o'tishni o'z ichiga olishi mumkin. Bunday mazmun yoshlarni savol-javobga, mulohaza yuritishga va turli masalalar bo'yicha o'z qarashlarini shakllantirishga undaydi, izlanish va mulohaza yuritish madaniyatini tarbiyalaydi. Ko'pincha eslab qolish va standartlashtirilgan testlarga tayanadigan an'anaviy o'qitish usullari falsafiy fikrlashni rag'batlantirish uchun samara bermaydi.

Yoshlar o'rtasida tarbiyaviy yo'nalishni shakllantirish va falsafiy tafakkurni rivojlantirishda mahallaning o'рни katta. Mahalla bilan maktablar, jamoat tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish o'quvchilarga ekologik bilim, axloqiy qadriyatlar, ijtimoiy adolat va fuqarolik mas'uliyati kabi falsafiy tadqiqotlar uchun real dunyo kontekstlarini taqdim etishi mumkin. Jamiyatda yoshlarning ishtirokini turli nuqtai nazardan tan olish va baholash ham ta'lim muhitiga katta hissa qo'shadi. Mahalla yoshlari dunyoqarashini kengaytirishda ta'lim-tarbiyaning o'рни serqirra va terandir. Ta'lim, keng ma'noda, nafaqat rasmiy maktab ta'limini, balki jamiyatdagi norasmiy ta'lim tajribalarini ham o'z ichiga oladi. U mahalliy atrof-muhit va undan tashqaridagi keng, murakkab dunyo o'rtasida ko'prik bo'lib xizmat qiladi. Yoshlarga turli madaniyatlar, jamiyatlar va global muammolar haqida chuqurroq tushuncha hosil qilish imkonini beradi. Yoshlar falsafiy dunyoqarashini shakllantirishda tanqidiy fikrlashni tarbiyalash, axloqiy mulohazani targ'ib qilish, jamoatchilik ishtirokini rag'batlantirish ijobiy samara beradi. Yoshlarda ta'lim orqali rivojlangan falsafiy dunyoqarash nafaqat bilim olish, balki mehr-oqibatli va dunyoni ijobiy o'zgartirishga intilgan shaxslarni shakllantirishga olib keladi.

Xulosa qilib aytganda, ta'lim yoshlarning dunyoqarashini kengaytirishda katalizator vazifasini o'taydi, ularga o'z mahallalari chegarasidan chiqib, jahon hamjamiyatiga kirishish imkonini beradi. Dunyoning xilma-xilligi va murakkabligini chuqurroq tushunish va qadrlashni rivojlantirish orqali ta'lim yosh shaxslarni tobora o'zaro bog'liq bo'lgan dunyoda harakat qilish va hissa qo'shish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va hamdardlik bilan qurollantiradi. Ta'lim orqali kelajak yosh avlod nafaqat global muammolarni tushunishga, balki yanada adolatli, barqaror va tinch dunyoni yaratishda faol ishtirok etishga tayyor turadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. –Toshkent: O'zbekiston, 2021. 145-bet.
2. Mirziyoev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. –T.: 4-jild, O'zbekiston, 2020. 449-bet.

MUNDARIJA:

Kirish so'zi	3
---------------------------	----------

I SHO'BA

**O'ZBEKISTON-FINLANDIYA TA'LIMINING UMUMNAZARIY VA
AMALIY MASALALARI.**

1. Negmatova Shaxzoda Shuxratovna. Ta'lim falsafasi – uchinchi renessans shakllanishi va rivojlanishining metodologik asosi	4
2. Nazarov Qiyom. Ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash omillari.....	7
3. Yaxshilikov Jo'raboy Yaxshilikovich. Yoshlar dunyoqarashi shakllanishi va rivojlanishida finlandiya ta'limining o'ziga xos xususiyati va omillari	12
4. Vohidov Shodmon Huseynovich. Из Опыта дистанционного образование в Китае.....	17
5. Merja Kalliomäki. General theoretical and practical problems of uzbek-finnish education: lack of self-determination.....	21
6. Xaydarov B.T. Masharipov Y. O'zbekiston – Finlandiya pedagogika instituti bilan finlandiya fani, ta'limi hamkorligini rivojlantirish masalalari.....	24
7. Shodiev N. Shodiev R. Finlandiya oliy ta'lim tajribasi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlash.....	26
8. Djurayev Luqmon Narzullayevich. Atakulov Mavlonbek Saitkulovich. Jamiyatda sog'lom turmush tarzi madaniyat takomillashtirishda iqtisodiy tarbiyaning ro'li	31
9. Shermanov Isobek Chilmamatovich. Fin ta'lim tizimining o'zbek ta'lim tizimiga isloh qilinishi sabablari.....	34
10. NurmatovNurhayat Nurziyat ugli. Important aspects of frustration tolerance in person.....	38
11. Masharipov Yuldashbay. Xoldorov Zoxid Abduvaitovich. Nizomov Shoxzod Toshquvvat o'g'li. O'zbekiston-Finlandiya pedagogika institutining finlandiya institutlari bilan jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish to'g'risidagi hamkorligi ..	40
12. Yuldashev Ulugbek Kadirjanovich. O'zbekiston va finlandiyada maktab ta'limi boshqaruvida mavjud farqlar.....	43
13. Ahrorova Madina Rahmatova. O'zbekiston-Finlandiya ta'limining umumnazariy va amaliy masalalari.....	46
14. Irisqulov Bekzod Jahangirovich. Finlandiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari.....	48
15. Sattarov Inomjon Odilbay o'g'li. O'zbekistonda ta'lim sifati: rejalar, islohatlar va yutuqlar.....	52
16. Egamberdiyev Quvonchbek Nurgali o'g'li. Finlandiya ta'lim tizimining o'ziga xos ijtimoiy- falsafiy tahlili	54
17. Xoliqulov Muhammad Qaxor o'g'li. Yangi O'zbekistonda Uchinchi Renessans: Fin ta'lim tizimining ta'lim sohasiga integratsiya qilish muammolari.....	56
18. Rashidova Oynisa Khusniddin kizi. Comparative analysis of higher education institutions and independent education of students in uzbekistan with finland education.....	59
19. Nurillayev Muhammadxon Isroilxon o'g'li. O'zbekiston-Finlandiya ta'limining	

uyg'unlashuvi va bu integratsiyadan imkoniyatlar	61
20. Раджабова Замира Чингизовна. О некоторых особенностях финского образования	65

II SHO'BA.

TA'LIM JARAYONINI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL METADOLOGIK ASOSLARI.

21. G'aybullayev Otabek Muxammadiyevich. Ta'lim jarayonini rivojlantirishning metodologik va nazariy asoslari	69
22. Abdullayeva Nasiba Bo'ronovna. Zamonaviy ta'limda akademik nutqning ahamiyati	72
23. Abduxalikov S. Jinoiy – huquqiy hodisalarni bilishda metodologik bilimlarga zaruriyat	75
24. Umarov Alisher Yusubjanovich. Pedagogik ta'limni rivojlantirishning ayrim jihatlari	78
25. Normamatova M.N. Ijtimoiy xizmat ko'rsatishning nazariy jihatlari	82
26. Xashimov Sh.J. Madaniy turizmni rivojlantirish o'zbekiston xalqaro imidjini yuksaltirishning muhim omili sifatida	84
27. Абдукаримов Жамолиддин Ашмадалиевич. Таълим жараёнида лекциянинг ўрни	88
28. Nurmatova Umida Jalolidinovna. Mutolaa ta'lim jarayonining muhim atributi sifatida	91
29. Sultonova L.S. Ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda buyuk allomalarimizning qarashlari	93
30. Ruziyev Islambay Samandarovich. Transport muhandislarini tayyorlashga kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati	96
31. Sultonova L.S. Abduraximova S. Ma'naviy-axloqiy erkinlik va milliy o'zlikni anglash masalalari	99
32. Xashimova Sayyora Xolmurodovna. Inklyuziv ta'lim imkoniyati cheklangan o'smirlarda emotsional zo'riqishni oldini olishning omili sifatida	101
33. Djurayeva Lola Rustamovna. The importance of “soft skills” for future teachers in the development of professional skills	106
34. Qunishev Ulug'bek Ulashevich. Nemis klassik falsafasida ta'limni konseptual va amaliy rivojlantirish g'oyalari	109
35. Ismailov Dilshod Baxriddinovich. “Inson – jamiyat – davlat” tamoyilini amalga oshirish - barqaror taraqqiyot omili	112
36. Sobirova Noiba Zafar qizi. Etimologik tahlil asosida talabalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish samaradorligi	114
37. Kubatov Shahobjon. Development of education in the conditions of the social state: progressive steps towards inclusive learning	118
38. Исмаилова Раъно. Факторы, влияющие на инвестиции в семейное образование	120
39. Ulug'murodov E.. Islom ta'limotidagi inson substansiyasining falsafiy tahlili	124
40. Abduraimov Eldor Qurbonboy o'g'li. Globallashuv davrida O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy muammolari (ta'lim tizimi misolida)	126

41. Nasrullayev Ravshanxon Sirojxonovich. Globallashuv davrida kosmopolitizm omillarining ijtimoiy-falsafiy tahlili.....	128
42. Abdullajonova Nurzoda Nurmaxamadovna. Abdullayeva Ozoda Safibullayevna. Ta'lim jarayonini rivojlantirishda qo'llaniluvchi media ta'limining asosiy modellari.....	131
43. Бегимов Хусен Худоёрович и Эшим Марданов. Использование навыков решения текстовых задач в школьном курсе математики	134
44. Javlijev Feruz Komilovich. Insonda salomatlik estetikasini rivojlantirishda axloqiy omillarning immanent xususiyatlari.....	138
45. Xadjieva Nigora. Fors tilida og'zaki nutqni shakllantirishda amaliy metodlarning afzalliklari.	141
46. Abdumannotova N. Ta'lim jarayonini takomillashtirishda pedagogik qobiliyatlarning o'rni.....	144
47. Muxammadiyeva Oliya Narzullayevna. Yoshlarning dunyoqarashini shakllantirishda falsafaning ahamiyati.....	147
48. Бахтиярий Тахир Бахтияр угли. Инновационные технологии в обучении английскому языку	150
49. Nodir Raxmatullayev. Moodle platformasi orqali fors tili o'qitishda modulli ta'lim texnologiyasidan foydalanish	153
50. Amriddinova Hilola. Globallashuv jarayonining milliy ma'naviyatga ta'siri..	156
51. Ametov Axmet Qulametovich. Ta'lim-tarbiya jarayonini milliy qadriyatlar tizimiga munosabatini rivojlanitirish istiqbollari	158
52. Абдуллаева Диларом. Толкинова Шахноза. Развитие образования в Узбекистане: концепции и методологии в современном контексте	160
53. Raximov Shahriyor Normurod o'g'li. Matematika fanida ertaklardan foydalanish metodikasi.....	164
54. Бердыева Г.А. Мадримов Машхур. Высокая духовность – фундамент будущего.....	167
55. Сайдалиева Н.З. Об интеллектуальном воспитании молодёжи в трудах беруни	169
56. Хашимова Сайёра Холмуродовна. Инклюзив таълим имконияти чекланган ўсмирларда эмоционал зўриқишни олдини олишнинг омили сифатида	172
57. Сафарова Нигора Олимовна. Высшее образование как центробежная сила социокультурных процессов общества.....	177
58. Шамсутдинова Нигина Каримовна. Роль духовного наследия аба али ибн сини в нравственном развитии молодежи.....	179
59. Умаров Алишер Юсубжанович. Педагогик таълимни ривожлантиришнинг айрим жиҳатлари.....	182
60. Абдухаликов С. Жиноий – ҳукуқий ҳодисаларни билишда методологик билимларга зарурият	186
61. Ахмедов Саид. Модели взаимоотношений традиционной и современной культуры и их влияние на образование	189
62. To'roqulova Ra'no Ibrogimovna. Ta'lim kognitiv jarayon sifatida.....	195

63. Мардонов Р.С. Таълим фалсафаси Ўзбекистон таълим тизимининг асоси.....	198
64. Турсунова Олмос Файзиевна. Фин ёшларининг ҳуқуқлари.....	202
65. Хашимов Ш.Ж. Ўзбекистоннинг халқаро имиджининг юксалишида таълим туризмнинг тутган ўрни ва аҳамияти.....	206

III SHO'BA.

TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION TEXNALOGIYALAR VA YOSHLAR DUNYOQARASHI

66. Yaxshilikov J.Ya., Abduraimov A.X. Yoshlar bilimi yuksalishida axborot kommunikatsiya texnologiyalarining tasiri.....	211
67. Мелихов Г.В. Мелихова Н.Н. Взросление: к проблеме трансформации личностной рефлексии.....	215
68. Komil Haydarov. Talabalar mediasavodxonligini oshirishning dolzarb masalalari (O'zbekiston-Finlyandiya pedagogika instituti talabalari misolida).....	218
69. Gulyamova Mavluda Khamitovna. Khodiyeva Yulduz Yunusovna. Using scamper technology for developing strategic competence of B2 level students	221
70. Sultanova Gulnoza Sabirovna. Raqamli ta'limning gumanistik mohiyati	225
71. Ochilov T.M. Bustanov X.A. Ta'lim jarayonlarida qo'llaniladigan innovatsion texnologiyalarning o'rni, afzalligi, dolzarbligi va ularning asosiy xususiyatlari.....	228
72. Navro'zova Gulchehra Ne'matovna. Barkamol avlodni tarbiyalashda farosat ilmining o'rni.....	232
73. Mardanov Eshim., Shodiyev Faxriddin. Matematika fanining rivojlanish davrlaridan boshlang'ich ta'limda foydalanish.	235
74. Xaydarov Asliddin Nizamitdinovich. O'zbekistonda barpo etilayotgan III Renissans jarayonida yoshlar iste'mol madaniyatini yuksaltirishning innovatsion, pedagogik va didaktik jihatlari	239
75. Berdimurodova Gulnoza G'aybullo qizi. Mobil aloqa telefonlarining inson salomatligiga ta'siri	242
76. Shavqiyev Oybek Salimboy o'gli. Virtual olamda ta'limni optimallashtirish muammolari.....	245
77. Pardayev Asror Ikromovich. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda axborot-texnologik kompetentligini rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalar	248
78. Rasulova Zilola Durdimurotovna. Bo'lajak o'qituvchilar kreativ kompetentligini rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasining o'rni	251
79. Orishev Jamshid Bahodirovich. Bo'lajak o'qituvchilarni loyihalash faoliyatiga tayyorlash ta'limiy jarayon sifatida.....	253
80. Bo'riboyev Aziz Abdumannonovich. Differentsial yondashuvda texnologiyalarni tanlashni belgilovchi omillar.....	256
81. Kilichev Farxod Davlatyarovich. Matematik tafakkur genezisi va uning ilmiy metodologik xususiyatlari	259
82. Nasimov Azizbek Azimovich. Axborotlashgan jamiyatda yoshlarni axloqiy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning ijtimoiy-falsafiy masalalari	262

83. Kalilaev Ayapbergen Janabayevich. Innovasion texnologiyalarning ta'lim samoradarligiga ta'siri	266
84. Ibragimov A.A. Kurbanova Sh.M., Salimova M. Ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish uchun masofaviy ta'lim vositalari	268
85. Rasulov B.G. Turkiston general-gubernatorligi davrida maorif tizimidagi islohatlar	271
86. Boqiyeva Rohila Bolabekovna. Innovatsion yondashuv asosida talabalarning chet tili kommunikativ kompetentligini rivojlantirish	276
87. Jalolova.Z.S, Abdushukurova M. M. Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik-texnologiyalaridan foydalanish asoslari.....	280
88. Abduvalieva Feruza M., Shunkor S. Khushmatov. Comparative analysis of the main indices of physical development of children, at the age of 7-17 years from city andijan of republic uzbekistan.....	283
89. Shamsiyev Sardor Aslidinovich. Ichki ishlar xodimlarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda ta'limning roli	285
90. Shukurova D.X. Raqamli ta'limning falsafiy-metodologik masalalari.....	288
91. Po'latov Jalol Rustamovich. Yangi O'zbekistonda axborot erkinligi hamda demokratik fuqarolik jamiyati qurishda yoshlarning dunyoqarashini rivojlantirish.	290
92. Abdullayev Dilshod Xamudullo o'g'li. Xidirboyev Dilshod Kamol o'g'li. Jismoniy tarbiya darsida qo'llaniladigan zamonaviy texnologiyalarning o'rni.....	294
93. Xo'janova Tamara Jo'raevna. Yoshlarni primitiv axborot urushlaridan himoya qilish mexanizmlari	296
94. Shamsiyev Sardor Aslidinovich. Ichki ishlar xodimlarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda ta'limning roli	300
95. Xamroyeva Muslima Odilovna. Yosh avlodni mafkuraviy tahdidlarga qarshi immunitetini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni va asosiy mezonlari	302

IV SHO'BA

YOSHLARNI BARKAMOL RUHDA TARBIYALASH – BARQAROR TARAQQIYOT OMILI.

96. Muhammadiyev N.E., Muhammadiyeva S.N. Yangi O'zbekiston barpo etishda yoshlarni falsafiy bilimlar bilan qurollantirish zaruriyati	306
97. Haydarov Komil. Bugungi pedagog – Uchinchi Renessans davrining faol ijodkori.....	313
98. Samadov A.R. Shaxs tarbiyasida idealini o'rni va falsafiy-pedagogik muammolari.....	315
99. Muminova Z. Nochiziqli tafakkur murakkab, tizimli hodisa sifatida... ..	319
100. Ergasheva Maxbuba Xotambekovna. Ta'lim sistemasida innovatsion texnologiyalarning ahamiyati	327
101. Usenov Jiengaliy. Globallashuv jarayonlarining yoshlar ma'naviy tarbiyasiga tasiri	330
102. Djuraqulov Husan. Barkamol avlodni tarbiyalash – barqaror taraqqiyot omili sifatida	333
103. Xidirov Xoshim Ibodullaevich. Axloqiy barkamollik – korrupsiyaga qarshi kurashning ma'naviy asosi	336

104. Mamadiyorova Malika. Oilaviy qadriyatlar barqaror taraqqiyot asosi.....	338
105. Hashem Esmael Hammam Ali. The effect of mastering the listening skill on other skills when teaching the Arabic language in Uzbekistan	341
106. Gafurov A. Bag‘rikenglik – ijtimoiy barqarorlikning asosiy omilidir.....	345
107. Кунапина К.К., Алпысбаева Н.К. Ұлт құндылығы – ұрпақ тәрбиесінде.....	347
108. Xusanov G‘olib Elmurodovich. Yoshlarni barkamol qilib tarbiyalashda o‘zbek xalqining oilaviy qadriyatlari	350
109. Ulugberdiev Nurbek. Yoshlarga oid davlat siyosati mamlakat ijtimoiy-madaniy rivojlanishining asosi sifatida.....	353
110. Suyunov Sh. Yosh avlod ongini tarixiy tafakkur bilan shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy masalalari.....	355
111. Tursunova Olmos Fayzievna. Barkamol avlodni tarbiyalash falsafiy ta’lim asosi	357
112. Sadikova Roza Ismailovna. Global makonda axborotlashuvning ta’lim-tarbiya tizimiga ta’siri.....	362
113. Shuxratov Sherzodjon Shuxratovich. Yoshlarda fuqarolik madaniyatini rivojlantirishda jamiyatning roli.....	364
114. Latipov Sardor. Jamiyat barqaror taraqqiyotining ijtimoiy omillari.....	367
115. Usanov Ravshan Turayevich. Haqqulov Nabijon Qahramonovich. Zamonaviy dunyoning axloqiy muammolari - zo‘ravonlik falsafasi.....	369
116. Saidahmadov Shuhrat Shamsiyevich. Ma’rifiy jamiyatni shakllantirish va rivojlantirishda hadis ilmi va an’anasining tutgan o‘rni	373
117. Abdunasirova Xalima Erdtillaevna. Yoshlar tarbiyasida qadriyatlarning o‘rni	376
118. Shaxzoda Sharipova Xasanovna. Turizm, madaniyati va ta’lim.....	378
119. Gulova Anorgul Axtamovna. Yangi O‘zbekistonda alisher navoiy merosini tadqiq etish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ma’naviy yangilanishlar.....	381
120. Aajaz Ahmed Hajam. Enhancing sustainable future: harnessing harmonious youth energies.....	384
121. Agzamkhojayeva Saida. Aminova Gulnoza. Gender worldview of uzbekistan students: challenges and prospects in the context of modern society	387
122. Mirkomilov Baxtiyor. Burxonov Lazizjon. Barkamol avlod tarbiysida maktabdan tashqari ta’lim muassasalarining o‘rni.....	390
123. Bahronov Bahriddin Bo‘riyevich. Barkamol avlod tarbiyasida abdulla avloniy ijtimoiy-falsafiy qarashlari	393
124. Bo‘riyeva Tursunoy Alisherovna. Bolalarda tabiatga oid tadqiqiy-ijodiy ko‘nikmalarni shakllantirish metodikasi	395
125. Butoyev Ilxom Uzokovich. Sog‘lom turmush tarzining ma’naviy-axloqiy, tarixiy va zamonaviy negizlari	399
126. G‘offorov Sh.S. Kelajak avlod uchun tarbiyada buyuk ajdodlarimizning jasorati ibrat manbaidir.....	402
127. Саипов У.З. Казахские образовательные учреждения в колониальном туркестане.....	403

128. Kendjayeva Zumrat Astanovna. Yoshlarni barkamollik va shukronalik ruhida tarbiyalashning muhim omillari.....	415
129. Кувандиков Шокир Облокулович. Маҳмудхўжа Беҳбудий маърифатпарварлик ҳақидаги қарашларининг миллий таълим тизимини ислоҳ қилишдаги илмий–амалий аҳамияти.....	417
130. Babakulova M.N. Maktabga tayyorlov guruhlarida bolalar diqqatini rivojlantirishning ahamiyati	420
131. Allayarova M.M. Haqberdiyeva Sevinch. Shaxs ma'naviy kamolotida siyosiy etikaning o'rni	422
132. Majidov Sevinch Axtamovich. Jadid ma'rifatchiligi va milliy uyg'onishning yana bir qatag'on qurboni.....	424
133. Shamshiyeva Vazira Abdivaliyevna. Inson qadrini yuksaltirishda yangi konstutsiya – benazir qadriyat ko'zgusi.....	426
134. Mamanova Aziza Abduxoliq qizi. Xudoyorov Ulug'bek Qaxramon o'g'li. Xo'jmatov Eldor. Kurashni qadriyat sifatida o'rganish zamon talabi.....	430
135. Нумановна М.М. Тема гражданственности и патриотизма в духовном наследии Алишера Навои.....	434
136. Muxammadiyeva Oliya Narzullayevna. Zamonaviy axborot muhitida yoshlarning ma'naviy-axloqiy imunitetini shakllantirish usullari	438
137 Nizomov Behzod Raximjonovich. O'rinova Oqila Nizomiddinova. O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini barqarorlashtirish maqsadida mashq qilish motivatsiyasini shakllantirish	441
138. Qo'chqarov Sobir Abdiraubovich. Bugungi yosh avlodni barkamol ruhda tarbiyalash muammolari	444
139. Abatov Asqar Reymbaevich. Qoraqalpoq xalqi diniy e'tiqotida tavof qilish masalalari.....	447
140. Radjabova Manzura Xurramovna. Mediamadaniyatini rivojlanish aspektida mediata'lim.....	449
141. Amonov Rustam Samejonovich. Yangilanayotgan O'zbekistonda texnosferani yoshlarga yangicha falsafiy tushuntirishning nazariy va amaliy jihatlari.....	452
142. Ro'zimurodov Siroj Madatovich. Sog'lom barkamol avlodni tarbiyalashda maktabgacha ta'lim va oilaviy tarbiyaning o'rni	455
143. Quvvatov Sardor Isomiddinovich. Yosh avlodni barkamol ruhda tarbiyalashda estetik tarbiyaning tutgan o'rni xususida.....	458
144. Axmedova Z.. On the socio-political history of samarqand bek (XVIII century second half - XIX century the first half)	461
145. Umme Sania. Exploring the role of artificial intelligence (ai) in shaping youth's worldview in education	463
146. Ibodat Sattorova. Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muqaddas qadamjo va ziyoratgohlarni o'rni	467
147. Dr.P.Nehru,M.A., Spirituality is for spiritual sake or spiritual is for human sake	470
148. Sharipov Shaxriddin Ziyadullayevich. Yoshlarni baynalminal ruhda tarbiyalash – barqaror taraqqiyot omili	472

149. Babayeva Shelale Rasim. Multicultural communication	475
150. Musoeva Aziza Botirovna. Exploring the distinctive features of learning management systems in enhancing academic writing in higher education	477
151. Tursunkulova Shaxnoza Tuychiyevna. Barkamol avlodni tarbiyalashda san'atning o'rni.....	480
152. Eshnazarov Jo'raqul. Isroilova Zebiniso Mamadiyor qizi. Bolalar sportini rivojlantirishda jismoniy madaniyat va sport mutaxassislarining o'rni	483
153. Xasanov Dilmurod Xolmurod o'g'li. Sportni jamiyatda yoshlarni tarbiyalashdagi o'rni	487
154. Xasanov Dilmurod Xolmurod o'g'li. Kuch sifati va uni yoshga bog'liq xususiyatlari.....	489
155. Xoldorov Zoxid Abduvayitovich. Hasanov Nodirjon Nazirjon o'g'li. Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchilarida kasbiy axloqiy fazilatlarni shakllantirish.....	491
156. Xoliqulov Muhammad Qaxor o'g'li. Ommaviy madaniyat niqobi ostida harakat qiluvchi mafkuralar hamda ularning yoshlar ongiga tasiri.....	496
157. Xudjaqulova Feruza Raxmatovna. Yoshlarning kitob savodxonligini oshirish – milliy mafkuraviy ongni shakllantirish vositasi	498
158. Yoqubov Gulom. Ta'limning o'rta bosqichida harbiy ta'limning o'qitilishi..	501
159. Islamov Davron Abdushukurovich. Yosh avlodni tarbiyalashda muzeylarning o'rni	504
160. Усанов Равшан Тураявич. Проблема насилия в обществе; социально-философский анализ.....	507
161. Normuminov Ramziddin Xayitovich. Yoshlarni barkamol ruhda tarbiyalash barqaror taraqqiyot omili sifatida amalga oshirilayotgan ishlar	513
162. Abdullayev Bahodir Ismailovich. Talaba- yoshlarda ma'naviy-axloqiy omillarning yuksaltirishning pedagogik mexanizmlari.....	516
163. Дилфуза Вахобова. Нравственно-воспитательное значение общечеловеческих ценностей в духовном наследии абу абдуллы рудаки	519
164. G'aybullayeva Laylo Safarboyevna. Mahalla yoshlarining falsafiy dunyoqarashini oshirishda ta'limning o'rni	523
165. Dusmanov Sh.A. Yoshlarning axloqiy-ma'naviy buzilishlarini tipologik jihatdan ilmiy-tadqiq etishning ijtimoiy- falsafiy jihatlari.....	526
166. Saitkasimov Akbar. Ismoilov Jahongir. Globallashuv davrida yoshlar ma'naviy kamolotini a'minlashning ijtimoiy va ma'rifiy xususiyatlari	530
167. Jumayeva Dildora Junaytovna. Jamiyat rivojida barkamol shaxsni tarbiyalashda ma'naviyning tutgan o'rni.....	533
168. Yernazarova S.K.. Komil insonni voyaga etkazishda ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	535
169. Амондуллоев Бегмурод Саломатуллоевич. Рол философского наследия представителей восточного перипатетизма в формировании личности в современных условиях.....	539
170. Латифзода Диловар Назришо. Некоторые особенности развития этнокультурного образования в республике Таджикистан	543

171. Allayarova Marhabo. Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlarni barkamol ruhda tarbiyalash va ularda badiiy ijodkorlikni shakllantirishning ahamiyati	548
172. Temirova Shalola. Yoshlar ma'naviy salohiyatini yuksaltirishda milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.....	551
173. Умедов М.Х. Толерантность – фактор гармоничного развития общества	554
174. Muhammadiyeva S.N. Badiiy ijodda ma'rifat va jaholat o'rtasidagi dialektik ziddiyatlarni tadqiq qilishning metodologik asoslari	561
175. Xolmatov Nuriddin. Ma'naviy-ma'rifiy islohotlar va milliy yuksalish tamoyillari.....	564
176. Sharipova O.T. Hojagon tasavvufiy tariqati va hozirgi zamon.....	567
177. Очилова Шоира Сайфиевна. Развитие совместного сотрудничества в высшей образовательной системе кнр и узбекистана: новые горизонты и перспективы для сотрудничества	570
178. Очилова Шоира Сайфиевна. Традиционная одежда кашкадаринского оазиса	573
179. Спанов М.Ж. Капарова Д.Д. Идея совершенного лидера в мировоззрении Ал-Фараби	577
180. Нурулхак Камар. Преодоление религиозного экстримизма-один из факторов духовного воспитание молодёжи	582
133. Alimov Akbar Narboyevich. Amir Temur va Temuriylar davri ijtimoiy-siyosiy madaniyati	587
134. Tog'ayev Nodirjon Ergashevich. Yoshlar ta'lim- tarbiyasida Imom Buxoriy hadislarining tutgan o'rni	590
135. Торгаутова Шолпан Аширалиевна. Подготовка учебной литературы – «Основы национального самосознания».....	593
136. To'xtayev H. O'zbekistonda qishloq aholisining agrar madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy masalalari.....	596
137. Azizqulov Akram Abduraxmonovich. To'g'izov Nurullo Xudoyorovich Boburiylar saltanati ta'lim tizimida yangicha yondashuvlar	599
138. Mardanov E. M. Begimov X.X. Burxonov K.T. Shodiyev F. Boshlang'ich sinflarda ulush va kasrlarni o'rgatish metodikasi.....	602
139. Shakarov Jasurbek Shavkat o'g'li. Yoshlarda raqobat madaniyatini shakllantirishning ma'naviy-ma'rifiy asoslari	607
140. Туратов Шухрат Бахромович. Сегодня и особенности формирования гражданской ответственности и долга	609
141. Tagayev Kamol Kamilovich. Ijtimoiy loyihalar va boshqaruv tizimining ozaro aloqadorligi.....	612
142. Nabiyeva Naima Kamolovna. Mahmudxo'ja behbudiy me'morial muzeyining tashkil etilishi va uning jadidchilik faoliyatini targ'ib etishdagi o'rni.....	614

O‘ZBEKISTON-FINLANDIYA TA’LIMI VA BARKAMOL AVLOD
TARBIYASI MUAMMOLARI

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

2024-yil 24-25-may

O‘ZBEKISTON, SAMARQAND

Muharrir: G.Rahimova
Musahhih: Z.Usmanova
Tex.muharrir: M.Sattarova

© “Samarqand davlat chet tillar instituti” nashriyoti,
140104, Samarqand sh., Bo‘stonsaroy ko‘chasi, 93.

Nashriyot tasdiqnomasi:
№ 1243-7560-5999-432c-2125-1811-8655

Bosmaxona litsenziyasi:

4268

Bosishga ruxsat etildi: 15.12.2023.
Ofset bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84_{1/16}.
“Times New Roman” garniturası. Ofset bosma usuli.
Hisob-nashriyot t.: 39,2. Shartli b.t.: 46,2.
Adadi: 100 nusxa. Buyurtma № 13/05.

SamDCHTI tahrir-nashriyot bo‘limida chop etildi.
Samarqand sh., Bo‘stonsaroy ko‘chasi, 93-uy.